

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiis, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. VI. Excolere debent Prælati profundam humilitatem; non tamen ita vt
labantur in pusillanimitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT VI.

EXCOLEPE DEBENT PRAELATI PROFVNDAM
humilitatem, non tamen ita vt labantur in pusillanimitatem.

ANTE OMNIA PRAELATI STVDERE DEBENT
ALTYM IACERE humilitatis fundamentum, ex qua
eorum securitas pender: non enim satis est ad tantum of-
ficium cum humili subiectione volūtati Dei accessisse si-
cut Saul accessit: si postea eandem subiectionem non ser-
uent: sed inaniter euanescent. Propterea enim (ait S.
Gregorius) cū Deus insignem aliquam reuelationem
Ezechieli faciebat; aut grande quid iubebat: semper illum appellabat, si-
milis hominis, quod erat nomen humile: vt suae paruitatis & mortalitatis
semper memor esset, neque euanesceret ex officij magnitudine, & præ-
stantia. Et Christus Dominus Noster eodem nomine seipsum compellat:
vt exemplum humilitatis præberet in excelsiori manentibus statu, docēs
eos ita agere sicut filios hominum, similes in miseris reliquis hominibus
Ac propterea sapiens dixit: Rectorem te posuerunt? noli extolli: esto in illis qua-
si vnus ex ipsis. Qui magnus est, non potest paruo coequari, nisi humiliet
& incuruet sese: vt ei sit æqualis. sicut Elias & Elisæus incuruarunt se, & me-
rabantur cum pueris defunctis, quos erant resuscitaturi. Ita Prælati, qui
excelsiorem tenent statum; humiliare se debent, suamque celsitatem fle-
dere. seleq; communi modo agendi subditorum accommodare, magnā
eis ostendens humanitatem, & suauitatem in agendo; & sese paruum ex-
hibēs paruis, infirmum infirmis, & quasi imbecillem ac debilem debilibus:
faciens etiam interdum opera humilia, quæ alij faciunt. Nam quod in
subditis non est opus humilitatis sed subiectionis, statui suo debita: in
Prælati erit humilitatis valde heroica: eò quòd demittant se plus, quàm
eorum status exigat: sicut Christus Dominus nosse humiliavit se, vt c. b. p.
tit. v. c. tur a Ioanne, & d. lauares pedes Apostolorum suorum. Præterea cū Præ-
lati sint Magnates in Ecclesia Christi: propria eorum virtus debet esse
magnanimitas: cuius munus est heroicā humilitate magnos honores cō-
temnere, iuxta regulam S. Gregorij dicentis: subtilissimā ars viuendi est cul-
mentenere & gloriam premere esse quidem in potentia sed potētē mte esse nescire:
& ita gerere atque si talis non esses. Huc accedit. quòd cū Prælati etiam
prophete aut supremam sanctitatem. & Christianam perfeccionem necc-

Homil. 12.
in Ezechie-
lem.

a Ecclesia.
32.1.
3 Reg. 17.2
4. Reg. 434.

br Cor 9.19

c Matth 3.
15.
d Ioan. 135

lib 26 mo.
74. c. 19.

Serm. 45. in
Cantica.

,,

,,

Serm. 13. in
Cantica.

,,

,,

,,

,,

Homi. 4. su
per Missus
est & Epist.

42.

Serm. 13. in
Cantica.

,,

,,

lib. 1. de con
sid. ad me
asium.

e Ioan.
21. 15.

f Matth. 26
23.

se sit maius iacere humilitatis fundamentum; plus laboris eius causa eb-
rinendæ adhibentes, eò quòd sit illis difficilior: cum dicat Bern. Rara-
uis in terris, sicut cignus niger aut coruus albus, aut sanctitatem non per-
dere aut humilitatem sanctimoniam non excludi: & ideo beata, que vitam
que reinuit. Ac propterea beata fuit Virgo Sanctissima D. N. Mater, quæ
& semper sancta & semper humilis fuit: Cuius rei ratio est: quòd eù ex-
ercitio bonorum operù occultè se insinuet & ingrediatur elatio animi &
arrogantia eorù occasione. Ac propterea idè Sanctus dixit raram & ingentem
esse virtutè quod præclara & magna operans, non te magnù existimes: &
cum tua sanctitas omnibus pateat, te tamen solum lateat quod videatis
alijs admirandus, & te iudices contemptibilem: hæc inquam admirabi-
liora sūt ceteris omnibus virtutibus. Verè es fidelis seruus, si nihil de glo-
riã tui Domini tibi adhærescat: quæ etsi non à te prodeat, in te tamen ap-
paret. Adde, quòd sanctitas magna soleat esse honori præcipuè in Pre-
latis & Personis altioris status. Et hoc ipsum reddit humilitatem difficilio-
rem: dicente ipsomet Bernardo: magna proorsus & rara virtus humilitatis in-
norata, & non imminuta propter honorem, qui solet sensum inueteres,
& propriæ vilitatis præteritæ obliuionem adferre: ita vt eò sanctiorem
quò superiorem, me æstimem. Nam in alto positum, altum non sapere
difficile est, & inuisitatum. Ac propterea pauci norunt vtiliter præelli; &
pauciores præsidet cum humilitate. Quod tamen facile obtinebit, vt fe-
ciat, qui prudentiam habuerit ad discretionem, omnium virtutum ma-
trem; & simul charitatis vinum, quod propriæ gloriæ contemptum ad-
ferat: ita vt sui ipsius obliuiscatur, nec res proprias querat. Hæc omnia S.
Bernard. quibus docuit, quã sit necessariù Prelatis hanc coniunctionè san-
ctitatis & humilitatis procurare in suis ministerijs, quæ in hoc mûdo sunt
in honore. Et ita idem Sanctus Eugenio Papæ d. humilitate loquens di-
xit: nulla splendidior gemma, in omni præcipuè ornatu Summi pontifi-
cis: quo enim excellior cæteris, eo humilitate apparere illustrior, & seipso.
Miro enim quodam modo humilitas efficit, vt excellat seipsum, contem-
nentem honorem, qui ad eò videtur preciosus; ac propterea humilitatem
debet existimare preciosissimum lapide in totius ornatu sui Pontificis.
Quod totum optimè Christus Dominus significauit, cum Pastoris offi-
cium voluit S. Petro committere. examinauit enim eum in charitate &
humilitate. Prius tamen in humilitate interrogans eum: e Simon Ioannu di-
ligis me plus his? Nouerat bene Saluator, Petrum non posse ad eam interro-
gationem planè respondere: cum enim ignoraret gradum amoris, quæ
lij Condiscipuli Magistrù suù diligebant, etiam non potuit scire an ipsius
amor esset maior an minor. Sed quoniam in nocte cænæ arrogauit sibi,
quòd eum præ cæteris diligeret; & quòd etiam si omnes se audis & arētū
pse tamē

se tamen nunquam esset scandaliz. vidus voluit nunc Christus Dominus hac interrogacione vti; vt ille omnibus manifestaret, quantū esset mutatus, & quam bene in humilitate quae antea illi defuerat, profecisset. Et ita respondit: etiam Domine tu scis quia amo te Quasi dixerit: non fido cognitioni meae, sed tuae scientiae id committo: quamuis enim scio, quod amem te: non tamen ingerere me volo, an plus, an minus amem, quam ceteri; quia id non noui, & experientia noui imbecillitatem meam. Ex quo infert S. Thomas: vt quis Episcopatum acceptet, non esse necesse. vt se alijs meliorem existimet; aut quod Deum plus amet, quam illi: haec enim esset arrogantia contra humilitatem, cui sanctitas tanquam fundamēto innitur: sed satis est, quod in se nihil deprehendat, quod ipsum reddat Praelati officio indignū, & vt bene intelligat, se esse obstrictum ad conatum omnem adhibendum, vt sit perfectus, & alijs exemplum perfectionis: attendendo diligenter, ne propter talem honorem inanem admittat gloriam; addiscendo subtilissimam illam viuendi artem, quam cum Sancto Gregorio appellamus: *culmen tenere & humanam gloriam premere*. Quod explicatum est in 2. Tomo cum egimus de Principibus Secularibus; idem enim competit Principibus ac Pastoribus Ecclesiae.

§ I:

PRÆMISSIS autem, quae ibi sunt dicta, explicabimus hic quod est Praelatorum proprium, ex insigni quadam sententia Isaiæ Prophetae: qui cum praedixisset formam gregis futuri in Ecclesia Christi, in quo grege simul conuenirent in vna fide & vitæ ratione, a *lupus cum agno; & pardus cum bado; & vitulus ac leo & ovis*: statim subiungit: *& puer paruulus mirabit eos*. Quod ad literam explicat S. Hieronymus de Apostolis, eorumque Successoribus: qui fuerunt Pastores omnium fidelium, non solum hominum vulgariū & communium, sed etiam Imperatorum, Regum, ac Principum; qui fidem Catholicam suscipientes, subiecerunt se pauperum piscatorum gubernationi. Sed quoniam spiritus Sanctus non casu aliquo, sed studio vsus est phrasi illa, qua gregis sui Pastorem vocauit *puerum paruulum*: aduertendum est: Pastores nō debere esse paruos ætate: non enim sufficerent ad gubernandum. Propterea enim Ecclesiastes dixit *ve terra, cuius Rex puer est*: peribit enim ob defectum gubernationis. Neque esse debent pueri in ipsa Religione, hoc est Tirones & Nouitij in virtute, sicut dixit Apostolus: vt non sint *c. Neophyti*, & recens conuersi: nam tales, accedente tentatione, facile succumberent. Ac denique vt idem Apostolus dixit, multo minus esse debent *d pueri sensibus*, & prudentia: tales enim facile deciperentur. Et de huiusmodi dixit Isaias: *e puer centum annorum morietur*. in his igitur tribus rebus Praelati esse debēt verē senes, ac perfecti: ac propterea scriptura eos appellat *Seniores*, vt iam diximus. De-

21. q. 18, q. 3

lib. 26. moral. c. 19.

a Isai. 161. ibidem.

b Eccles. 10. 16.

c 1 Tim. b.

36

d Corin. 14.

20.

e Isai. 65.

20.

fr. Corin.
supra.

gr. Thefal.
2. 7.

h Matth.
18. 4.

i Reg 13. 1.

k i Reg.
15. 17.

l Psal 137 6
2. 7. Pasto-
ral c. 6.
Lib 34.
Moral. c. 17

m i. Reg
24. 15.

Tomo 2.
Tract. 3. c. 4.

bent tamen iidem esse *pueri parvuli* in alijs tribus rebus. *Primum* in vitio-
nocentia & puritate, ita vt sponte & studio nec culpas admittant, nec du-
plicitem aut fictionem; sed agant & progrediantur intentione simplici,
ac pura in omnibus suis rebus: vt insinuauit Apostolus, cum dixit: *malitia*
paruuli estote: hoc est sine malitia. Debent etiam esse parvuli in humilitate
& subiectione Supremo omnium Superiori, qui est Dominus. Nobis vt
finant se gubernari per ea, quae ipse praecipit; & quod ratio ipsa dicit:
quae est ipsiusmet Dei vicaria. Et hinc oritur vltimum, vt sint parvuli
humilitate erga homines: ita vt corde se ipsos interius subijciant ipsiusmet
subditis: quamur exterius suam seruent authoritatem, eum in modum
quo Apostolus dicebat: *g facti sumus paruuli in medio vestri*, hoc est ita me
humiliaui inter vos, atque si paruulus essem, *tanquam si nutrix foueat filios*
suos, cum quibus quodam modo reuerafcit. Christi enim Domini ser-
tentia est: *h quicumque se humiliauerit sicut paruulus, is maior erit in regno celo-
rum*. Haec est Sancta illa pueritia & paruitas, quae virum iustum dignum
facit S:atu Praelati, & qui in eo vtiliter conuerfetur, sicut insinuat Scrip-
tura Sacra, cum de Saule dicit: *i filius vnus anni erat Saul cum regnare coep-
set; duobus autem annis regnauit super Israel*. Quando enim regnare coepit,
etfi aetate vir iam esset, & corporis statura procerus, erat tamen purus,
sincerus, obediens, subiectus, & humilis, atque si vnus anni esset infans.
Et quamuis etiam diutius regnauerit: quia tamen duobus tantum annis
in ea infantiae puritate perseuerauit: hi duo tantum ei computantur in o-
culis Dei reliquos nihilifacientis; quia Saul declinavit ab eius obedien-
tia, & propria sua voluntate sese gubernauit conculcando diuinam. Scit
Samuel eum monuit dicens: *k cum paruulus esses in oculis tuis caput in*
Tribus Israel factus es: quare ergo non audisti vocem Domini, & fecisti malum
hoc in oculis Domini? Quasi Dominus (vt S. Gregorius interpretatur) ei di-
ceret: Magnus mihi fuisti, quia despectus tibi; sed nunc quia magnus tibi
es factus, es despectus mihi. Tanto ergo sit quisque vilior Deo, quan-
to, preciosior sibi: & tanto preciosior Deo, quanto propter eum vilior
sibi: *l quoniam Dominus humiliare respicit, & alta a longe cognoscit*. Ex quo et-
iam infert: Saulem propter humilitatem fuisse electum: sed propter su-
perbiam reprobatum. in cuius locum successit Dauid adeo humilis, vt
etiam si sciret, se a Deo electum, vt ei succederet in regnum; ita tamen se
humiliabat Regi superbo, vt in eius comparatione appellari sese *m co-
nem mortuum, & pulicem vnum* intelligant igitur Praelati, quamuis reli-
quos dignitate praecellant, esse tamen eisdem aequales in natiuitate, &
sine huius vitae: quia omnes facti sunt ex puluere, & in puluerem con-
uerterentur. Et hoc (vt suo loco perpendimus) sufficere debet ad hoc,
vt Domini sint humiles: quemadmodum Iob erat inter suos seruos, &
quod amplius est, possunt adhuc esse illis inferiores meritis. Et

minores erunt in oculis Dei, quò minus erunt humiles & magis elati, ac superbi: Cumque esse debeant alijs omnium virtutum exemplar, sint quoque eius virtutis, quæ omnium est fundamentum: vt subditis suis dicere possint, quod Christus dicebat suis: *n discite à me quia mitis sum & humilis corde.* Accedit, quòd Prælati, vt subditos suos bene gubernent, opus habeant fauore Dei; & talentis, ac gratijs, quas ille ad id distribuit; & libenter largitur humilibus: aufert verò superbis. Ac proinde maximum è necessarium est, humilitatem conseruare. vt hos fauores Deus illis exhibeat. & augeat. Iudicent, se pueros esse in conspectu Dei: vt eos ipse doceat scientiam gubernandi; manumque suam porrigat, & in officij sui executione adiuuet. Ac propterea cum consecratur Episcopus, inter alia interrogatur: *vu humilitatem, & patientiam in te ipso custodire & docere?* Et ipse respondet: *volo.* Si enim in seipso humilitatem & patientiam non habeat: nec ipse poterit eam bene docere, neque eius doctrina erit utilis; quia malo suo exemplo destruet, quod verbis bonis docet.

PRÆ omnibus autem perpendant qualitatem gregis, quem pascere debent: siquidem in eo (vt Isaias dixit) non solum sunt *agni & oves & hædi;* sed etiã *lupi, leones, pardi, & vrsi.* Quomodo autem erit possibile, vt vnus homo naturã suã ignarus, imbecillis, & sicut puer pauidus: industriã habeat, fortitudinem, & animum ad talem gregem gubernandum, nisi fauore cœlesti iuuetur? Quomodo autem hoc cœleste studium obtinebit nisi verè sit humilis? Propterea enim ait Isaias, quòd *puer paruulus minabit eos:* humili enim sicut puero dabit Deus vires & facultatem ad id præstandum. Hoc apparebit meliùs si qualitates perpendamus subditorum, qui per hæc animalia significantur. si enim omnes essent humiles, mansueti, patientes & ingenij pacati; adeoque facile gubernarentur sicut oves, agni, hædi, ac vituli: non mirum esset, quod puer paruulus eos gubernaret: sunt autem multi ex se adeò terribiles, vt summa cum difficultate subijciant se alterius gubernationi. Nam alij sunt quasi *leones,* erecti & superbi, aut propter suam nobilitatem, aut scientiam aut potentiam temporalem: qui opponunt se suo Prælato, nisi ipse magis leo sit quàm illi in excellentia & præstantia suarum qualitatum ac virtutum: nam erga paruulum in his virtutibus, facile reuerentiam & respectum amittunt, & suis rugitibus eum terrere tentant; vt ad id, quod ipsis placet, eum pertrahant. Alij sunt quasi *pardi,* Cholericis, & nihil volentes pati ob constitutionem suam furiosam, & indomitam; & conuertunt se contra ipsum Pastorem & baculum confringunt, quo vult illos punire. Alij instar *luporum* sunt cupidi, rapientes quicquid illis est commodum, etiam si Charitatem fraternam lædant, & ipsam obedientiam erga suum Pastorem abutuntur, tanquam *vrsi,* astuti & callidi fraudibus vtuntur, ad peccata sua ob-

n Matth.
11. 29.

tegranda, & ita illudendos suos Pastores. Cùm igitur in hac grege tales sint fere; necesse est, Dominum nostrum omnipotentiam suam ostendere in illis mutandis ac mitigandis, vt cum ouibus & agnis pacem feruent: potens est enim eius gratia ad has mutationes faciendas. Sed quoniam non semper eas facit Dominus per se ipsum, sed Pastoribus ac Prælatiis tanquam instrumentis vitur: necesse est, ipsos existimare se paruulos pueros, vt totam fiduciam suam in solo Deo collocent; eiusque gloriæ tribuant quemcunque bonum exitum, non autem suis viribus & industrijs. Propterea enim Apostolus dixit: quod o *Deus elegerit infirma & contemptibilia mundi, vt confunderet fortia: vt non gloriaretur omnis caro in conspectu eius.* Ex quò fit, vt humilitas cum patientia & mansuetudine sint Prælatorum anima, ad has feras perdomandas. Ac propterea Saluator dixit suis Discipulis: *peccate ego mitto vos sicut oues & agnos in medio luporum:* quasi dixerit: etiam si vos officio sitis pastores: debetis tamen oues esse & agni in humilitate & mansuetudine, vt patienter toleretis multorum furores, in inter luporum. His enim armis victoriam de eis reportabitis. In hoc (ait S. Chrysostomus) ostendit Deus potentiam suam cùm ouibus lupi luperrantur. Et si enim ab eis sæpius mordeantur, non solum ipsæ non committuntur; sed illos potius in oues mutant, quales ipsi sunt. Nam quam diu oues fuerimus, vincimus; etiam si mille circumstent lupi, superamus & victores sumus. Quod si lupi fuerimus, vincimur. Tunc enim à nobis pastoris auxilium recedit, qui non lupos, sed oues pascit. Quæ de humilitate & mansuetudine gloriantur, quibus dignas se reddunt, in quibus Christus ipse vincat. Ac propterea S. Bernardus dixit loquens de humilitate: Per hanc nonnulli possidere portas inimicorum. Quæ enim virtutum & quæ potest Dæmonum debellare superbiam, & tyrannidem hominum; ceterum cum omni indifferenter personæ hæc sit quedam turris fortitudinis à facie inimici, nescio quo pacto tamen vis eius maior in maioribus, & in clarioribus clarius comprobatur. Sed non absque mysterio Christus D. statim adiecit: *estote prudentes sicut serpentes; & simplices sicut columba:* quasi eos monens curæ ac diligentie adhibendæ, ne humilitas & mansuetudo degeneraret in pusillanimitatem ac torporem.

§ II.

PRÆLATI ita debent esse *pueri paruuli* propter humilitatem & sinceritatem, vt simul viri strenui propter animi magnitudinem & fortitudinem, quando ad resistendum vitij eam exercere opus est. Quod aliqui subditorum feros mores leonum, pardorum, luporum, & vrsorum retineant, non debent animum abijcere, nec eis cedere: sed inuicto pectore os illis ostendere; ac resistere: vt illorum vitia superent, & ad modestiam Christianam illos deducant. Memores itaque sint Prælati

eius;

o 1. *Corin.*
1. 27.p *Matth.*
10. 16
*Luce. 10. 3.*Homil. 34.
in *Matth.*Lib. 2. de
considerat

eius quod Ezechieli dixit Deus; *a Fili hominis, attende quod habites cum scorpionibus. verba eorum ne timeas, & vultus eorum ne formides.* Et ipse Christus ait: *estote prudentes, sicut serpentes.* Non, vt ad partes Scorpionum transeat; sed vt eis vos opponatis eosque terreatis, confidentes potentiae Dei, qui vobis, si humiles fueritis, auxilium praebit opportunum. Non sine causa (ait S. Gregorius) cum Deus D. N. benedixit Noe, & filijs eius, dixit: *b Terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terra, & super omnes volucres caeli & pisces maris.* Ea enim sententia significauit, quod non debeant terere reliquos homines: Praelati enim cum humilitate & blandè agere debent cum subditis, viam ducentibus hominum natura dignam: Si qui autem eorum essent Deo rebelles, vitamque ducerent ferarum, expedit metum eis incutere, a terere: ita vt animum induant, vt cum opus fuerit, etiam seuerè eos puniant. Eum in modum, inquit, qua S. Petrus coram c. *Cornelio centurione procidente ad eius pedes, ipse quoque se humiliavit, agnoscens ac dicens: se etiam hominem esse,* natura non ei superiorem sed aequalem Quando autem opus fuit, solo verbo d. *Ananiam & Saphiram* eius coniugem, vitâ priuauit, ita vt factus fuerit timor magnus super omnes, qui audierunt. Et S. Paulus aliquando loquens & scribens ad Corinthios, vocat se *e adiutorem eorum*, iudicans illos sibi in fide aequales; & omnibus sese humilians, appellat se *f. omnium seruum*: aliquando autem ait: *quid vultis in virga veniam ad vos?* Nouerat enim, coniungere humilitatem cum auctoritate; manuetudinem cum seueritate: ita vt altera propter alteram nec periret, nec iminueretur. Hanc coniunctionem docuit Deus Ieremiam exculantem se ab accipiendo officio Prophetæ; ac dicentem, se *puerum esse, & nescire loqui*: dixit enim illi Dominus: *h Noli dicere: puer sum, sed vniuersa quascumque mandauero tibi loqueris. Ne timeas à facie eorum: quia tecum ego sum, vt euam te. Ego quippe dedi te hodie in Ciuitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum aureum, super omnem terram, Regibus Iudæ, Principibus eius, & Sacerdotibus, & populo terræ, Et bellabunt aduersum te. & non praualebunt: quia ego tecum sum, vt liberem te. Quasi si dixerit: ne in hoc hæreas, quod iuuenis sis, & loqui nescias: potius enim propterea quod te puerum, ignarum, ac debilem agnoscis; volo ego in te ostendere valorem & fortitudinem meam, faciens te quasi ciuitatem bene munitam, & columnam ferream; adeoque firmum, vt mundi potestates non possint praualere aduersum te: Si pugnam hanc humanis tantum oculis aspicias d. cet quidem Saul Dauid: *in non vales resistere Philistæo isti, nec pugnare aduersus eum: quia puer es: hic autem vir bellator ab adolescentia sua:* si autem Diuinis oculis rem aspexeris, dicet paruulus ille se in virtute Dei praualuisse contra leones, & vrsos; Gygantem illam fore sicut vnum ex eis. Nam Dei esse bellum & victoriam ipse*

enim

a Ezech
2.6.2. p. Pastor
c. 6.
b Genes. 9. 2c. Actuum
10. 26.

d. c. 5. 5.

c. 2. corin.
2. 13.
f. c. 4. 5.
g. 1. cor. 4. 2h Ierem.
1. 7. 18.
i Reg.
12. 33.

enim efficit, Prælatum esse parvulum in sua opinione, Gygantem autem in fortitudine; diffidentem sibi, quasi parvulum; fidenter autem Deo animo virili & gyganteo. Et accipiens baculum Pastoralem in manu sua, & peram pastoralem cum quinque limpidissimis lapidibus, & fundam in altera manu, pergit contra hostem, quem, quantumvis ferum ac tremendum, dejicit in terram Consulens enim Dominus noster authoritati Prælatorum humilium; & efficacitati, quam Divina verba in se continent: faciet illa ad deum potentia, & efficacia, ut rebelles ac repugnantes dejiciant; & etiam durissimos emolliant.

Ex dictis deducitur: Prælatos summo studio fugere debere duo vitia extrema, complacentiam scilicet, siue inanem gloriam; & pusillanimitatem, siue animi abiectiōem: quæ coniungitur alijs duobus, præsumptioni scilicet, & confidentiæ propriæ, & diffidentiæ in Deum, ortæ ex propria indignitate. Contra quorum insultus inuictus pectore pugare debent, ne succumbant. Si enim inaniter glorientur, fructus destruent suorum laborum; aut Deus illis eos non dabit: ne eorum gloriam libitarent. Si autem sunt pusillanimes ac timidi, non audebunt, res magnas aggredi; & eandem timiditatem in subditis communicabunt. Quemadmodum exploratores killi missi ad explorandum terram promissam, qui redeuntes, timiditate sua ac diffidentia totum populum Israel turbaverunt, & magno periculo exposuerunt: Prælati autem esse debent sicut Dux ille Iobab, qui ex vna parte ad eum erat strenuus, & fortis, ut accepto exercitu à Davide Rege, obsideret civitatem Rabbath, ad eum fortiter, ut in eas angustias redegerit ut iam iam capere eam posset: ex altera vero parte ad eum fuit humilis & moribus ingenuus, ut vocaverit ipsum Regem Dominum suum, ut ad concludendam expugnationem veniret, dicens: *Ne cum vastata fuerit urbs, nomini meo adscribatur victoria.* Hunc in modum pugnent Prælati magna animi fortitudine, ut animas expugnent, utentes exercitu virtutum, quas Christus D. N. in eum finem illis communicat. cum autem voti compotes facti, victoriam obtinuerint: studeant libenter, dentque operam, ut tota gloria æterno Regi tribuatur: quia talia auxilia & arma illis tribuit quibus pugnant, & in cuius virtute animas subiecerunt: dicentes cum Davide: *non nobis Domine non nobis sed nomini tuo da gloriam;* Et cum Apostolo *non Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum N. I. Christum.* Et imitentur non Seniores illos Apocalypsis, tanquam figuram humilium Prælatorum, qui *procidebant ante sedentem in throno, missentes coronas suas ante thronum, quasi tribuentes sedenti in eo omnia opera,* quibus coronas illas sibi comparauerat. Et cum subditi morigeri ac subiecti ipsi erunt, & in ipsorum gubernatione profecerint: intelligant opus illud non ipsorum esse sed illius Domini, de quo dixit David *o Dominus præter et cetera,* & in

k Num. 13.
33 & 6. 14. 1

12. Reg 12.
29.

m Psal. 113. 9

n Apoc. 4. 10

o Psal. 143.
2.

ferant, qui subdit populum meum sub me. Et facit, vt mihi obediat. Quod si viderit in grege suo pacem esse inter lupum & agnum, leonem & ouem; & quod ingenia alias sibi repugnantia valde concordent; & quamuis baculo reprehensionis & punitionis feriantur, non insurgant contra ipsum; sed ei potius sese subijciant: credere debent id totum esse Diuinæ gratiæ opus non verò ipsius proprium: nec ipse potest ex se ipse plus in tali opere habere, quàm puer aliquis paruulus habuisset in leone aut pardo domandi. Et vniuersim est verissimum quod Apostolus dixit: *p Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat; sed, qui incrementum dat, Deus.*

p 1. Corin.
3. 7.

CAPVT VII.

CHRISTVS D.N. PROPOKIT IN APOCALYPSI
Prelatis exemplar quoddam magnæ perfectionis, in omnibus
eorum Ministerijs; & in septem Epistolis docet eos mo-
dum & rationem suos subditos qu-
bernandi,

XCELLENTIARVM STATVS PRÆLATIONIS, & officij animas gubernandi vna est, quod qui in eo statu sunt, gaudeant speciali quadam prouidentia Christi Domini nostri erga ipsos, & præclaris documentis ac monitis, quæ nunc exemplis propositis, nunc verbis eis inspirat ac docet, ad propriam ipsorum salutem & perfectionem, & eorum quorum curam gerunt: vt videre licet ex ijs, quæ S. Ioannes refert in Apocalypsi sua, dicens apparuisse sibi Iesum Christum D.N. in habitu valde mystico, in quo quasi delineatæ, ac depictæ erant omnes eius excellentiæ, spectantes ad specialem prouidentiam, quam ipse habet de sua Ecclesia, eiusque Prælati, in quibus vult, vt prælati ipsum imitentur. Cuius rei causa dictauit S. Euangelistæ septem Epistolas, quas mitteret septem Episcopis Asiæ: qui referebant omnes Ecclesiæ Catholice Prælatos. Et quoniam exemplum præmittitur verbo: prius in seipso exemplar depingit gubernationis: quod ipsius ministri sequi & imitari debeant. a vidi (inquit S. Ioannes) septem candelabra aurea: & in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominû, vestitum Podere; & præcinctum ad mamillas zona aurea. caput autem eius, & capillierant candidi tanquam lana alba, & tanquam nix; & oculi eius tanquam flamma ignis; & pedes eius similes aurichalco, sicut in camino ardendi; & vox illius tanquam vox aquarum mearum; & habebat in dextra sua stellas septem: & de ore eius gladius vtraque

a Apocalyp
1. 13.